

Am facut totul de la zero

Descriere imagine:

Alexandru Cristolovean, indrumat de tatal sau, este din ce in ce mai implicat in activitatile din ferma

?O ferma nu poti s-o duci fara bani: muncitorii asteapta salariile, vacile asteapta mâncare. Pentru o a societate familiala cum suntem noi, cred ca 200 de vaci cu lapte este suficient ca sa fii rentabil. Cu conditia sa investesti ca sa obtii calitate", spune Ioan Cristolovean, crescator de vaci cu lapte din judetul Brasov.

Pe principiul unde-s multi, afacerea sporeste, familia Cristolovean din Stupini, de lângă Brasov, este implicata cu toti membrii sai în activitatile care aduc bani în casa. Si nu sunt putine. Ioan Cristolovean, tatal, este de profesie mecanic de aviatie si a profesat pâna în 1990.

Atunci a deschis o carmangerie, peste drum de casa, care a functionat pâna în anul 2000, când i-a luat locul o brutarie, de care se ocupa sotia, Iuliana si fiul lor Alexandru, care are 20 de ani. În 2001, Ioan Cristolovean s-a reprofilat si a devenit crescator de taurine. Si nu e tot...

Pentru a închide partial circuitul productiv, cei doi soti s-au gândit ca n-ar fi rau sa aiba propria pensiune agroturistica, unde sa desfaca produse obtinute din lapte si din panificatie. Zis si facut. Acum pensiunea e în constructie si e amplasata lângă brutarie, care si ea este în curs de extindere si modernizare. De pensiune, peste vreo cinci ani când se estimeaza ca va fi functionala, se va ocupa fiica celor doi, Diana, care are acum 13 ani. De contabilitatea afacerii se ocupa Iuliana.

Ferma de vaci: de la o idee, la afacerea de familie

?Totul a plecat dintr-o joaca, când, în 2001, mama mea a plecat într-o vizita de șase luni la sora mea din Canada și mi-a lăsat în grijă cele patru vaci ale ei. Pentru că de mic am crescut lângă vaci, și mi erau dragi, și cum marmangeria nu mai funcționa, m-am hotărât să demarez propria fermă. Pentru început, mi-am cumpărat opt capete, de origine din Olanda, iar în prezent avem în fermă un efectiv de 200 capete vaci de lapte, din care mulg o sută, restul fiind juninci și vitele?.

Rasa predominantă din fermă este Baltata românească, specifică zonei, pe care însă se lucrează foarte mult la capitalul genetic. "La Holstein am adus genetica din America, Canada, numai tauri de top, în care am investit mulți bani, dar acum se vad rezultatele. Pe Baltata am folosit tauri germani și o să vin cu ceva Montbeliard, pentru a îmbunătăți talia și ugerul.

Intentionez să fac transfer de embrioni, și chiar să cumpăr material sexat, dar întâi fac niște calcule financiare, deoarece mă interesează să produc cât mai multe vitele. Sunt multumit de potențialul animalelor. La Baltata românească avem 18 candidate mame de taur, iar raportat la o sută de vaci, acest lucru spune ceva. Din punct de vedere al producției, scopul meu este ca media pe fermă să fie undeva la 25 litri de lapte; în prezent obținem între 22 și 23 de litri.

Anul acesta, pentru prima oară, am vândut și juninci gestante. Cererea este foarte mare, iar noi nu contestăm că România este la ora actuală singura țară indemnă de boli. Dintre toate solicitările, am ales-o pe cea a unui om care investise la fel ca și mine, bani mulți, caruia i-am dat 25 de capete, iar prețul a fost foarte bun... am cerut într-o doară 1900 de euro și mi-a dat", povestește multumit Ioan Cristolovean.

Tineretul masculin va rămâne de-acum în fermă, la îngrășat. "Până acum, i-am dat la export, la prețuri bune, pentru că avem în județ trei societăți care se ocupă de exportul de vitei", spune fermierul.

De trei ani, Ioan Cristolovean livrează laptele la fabrica de lactate Olympus, de la Bod. Procesatorul l-a ajutat să și facă o parte din investițiile din fermă, dându-i bani în avans pentru un an de zile, fără să-i ia dobânda. Este multumit că își primește banii la termenele stabilite, având astfel siguranța plății ratelor bancare.

Cât despre laptele livrat, acesta este sută la sută conform: "am făcut eu de două ori analizele și au corespuns. Acum merg pe încrederea procesatorului, care ia laptele din fermă, îl înregistrează pe cisterna și ridică proba", spune Cristolovean.

Ratii si furaje

"Aici este meritul șefului de fermă, inginerul Ungureanu, care s-a ocupat cu precădere de partea de furajare. Eu i-am ascultat sfaturile, chiar dacă la un moment dat mi se părea că investesc foarte mult. Iar rezultatele au fost pe măsură. Asta după ce, prin 2002, neștiind practic mare lucru despre creșterea vacilor, am investit foarte mulți bani aiurea. Vorba proverbului... . Eu, din păcate, am învățat pe banii mei", își aminteste Ioan Cristolovean.

Cu producțiile de pe cele 400 ha teren pe care le lucrează, mai puțin grâul (care ia drumul brutăriei), acoperă în proporție de 90% furajul necesar pentru animale. Mai cumpără srotul de floarea soarelui și p

remixurile, restul se produce în ferma. Pentru a îmbunătăți calitatea furajării, anul acesta intenționează să cumpere o remorcă tehnologică.

Ioan Cristolovean face și siloz de porumb, pe principiul că "zootehnie fără siloz nu se poate". A încercat și cu siloz de ierburi, dar neavând utilajele necesare pentru tocare, nu a avut nici rezultate prea bune.

Parcul de utilaje

La capitolul utilaje fermierul spune că este puțin deficitar. Are combina, tractoare, dar i-ar mai trebui cel puțin încă două tractoare de peste 100 CP, pentru că încă mai lucrează cu bătrânele U650. Având în vedere schimbările climatice din zonă, perioada pentru fân este foarte scurtă, deoarece ploaia de pe-o zi pe alta. Așa că se gândește serios să achiziționeze o mașină pentru înfoliat, pentru a putea face semifân.

Investiții și rentabilitate

Adăpostul pentru stabula liberă, care găzduiește în prezent vacile gestante, vitele și tineretul, a fost construit anul trecut, cu eforturi uriașe. Ioan Cristolovean nu a accesat nici un program de finanțare și nici nu intenționează, deoarece "birocrația este foarte greoaie și mă depășește; am făcut calculele vizavi de ce înseamnă 15% pentru proiectant, dobânda la bancă și am dedus că nu rămân decât cu 5 la suta din ce-mi oferea Sapard-ul. Acest program este pentru oamenii care au bani. Eu reinvestesc tot ce obțin în fermă și lucrez doar cu credite de la bănci, împrumuturi... aproape toți banii se duc pe animale și investiții.

Mi-am propus să ajung la maxim 200 de capete și cam două mii de litri de lapte pe zi. Acesta este calculul financiar, unde cred că sunt rentabil și cred că pot să fiu eficient", spune Ioan Cristolovean. În 2002, pe actualul amplasament al fermei (în spatele casei în care locuiește familia Cristolovean), era o livadă de pomi. Investiția totală a fost de peste un milion de euro. "Când am proiectat investiția, mi-am făcut un calcul teoretic, că în cinci ani să amortizez toate cheltuielile.

Dar au trecut aproape opt-nouă ani și cred că vor mai trece trei-patru până voi reuși să le acopăr. Abia din acest an am început să calculez fiecare banuț. Dacă o faceam până acum, cred că mă lasam și de agricultură și de fermă. Dar când vad vacile am o mare mulțumire sufletească", mărturisește fermierul.

Mulsul se face momentan la conductă, cu tehnologie Westfalia, dar în doi ani de zile Ioan Cristolovean spune că va fi finalizată și sala de muls. "Trebuie să investesc în sala de muls pentru a fi mai eficient, că să crească producția de lapte și să elimin din munca manuală, deoarece la ora actuală și personalul este o problemă care costă mult: 14 angajați, din care paznici de zi și de noapte, trei mulgători, îngrijitori și tehnicieni.

Am început însă cu adăpostul pentru că îmi doream neapărat confort pentru animale, adică stabula liberă pentru vacile cu lapte, unde pot să furajez pe grupe și suplimentar, în funcție de cantitatea de lapte".

Brutaria și ferma de vaci se susțin reciproc: brutaria aduce bani zilnic, iar cu banii de pe lapte se achită

ratele lunare la banci.

L-am întrebat pe Ioan Cristolovean dacă s-a gândit vreodată să renunțe la ferma de vaci, în condițiile în care de multe ori investițiile și cheltuielile au luat-o cu mult înaintea încasărilor... "Acuma și să vreau să le vând, n-as putea, pentru că trebuie să dau banii înapoi la banci, deci sunt obligat să țin ferma cel puțin doi-trei ani. Sigur că atunci când vin prea multe probleme deodată mă gândesc să renunț, și probabil că asta s-ar fi întâmplat de mult, dacă nu aș fi investit și foarte mult suflet în animale.

Din păcate, așa s-a întâmplat cu oile, o mie de capete de Turcana, pe care le-am vândut anul trecut. Da, am încercat și asta... Le-am întreținut pe pasune, pe 80 de hectare închiriate de la primărie, le-am iernat într-un șaiavan tot închiriat, totul era închiriat. Am lucrat o perioadă doar pentru oi și am fost în pierdere mare, așa că am fost nevoit să renunț?.

Cu ferma de vaci însă e alta poveste. Ioan Cristolovean este de trei ani și președintele Asociației Căscătorilor de Taurine din județul Brașov și deci, și mai implicat în tot ceea ce înseamnă această activitate. Despre asociația brașoveană va voi scrie în numărul din aprilie al revistei. Tot atunci și despre afacerea cu brutăria și viitoarea agropensiune a familiei Cristolovean.

POTENTIAL AVEM. NE LIPSESTE PARTEA FINANCIARA

Ioan Cristolovean: "Avem un potențial fantastic în ceea ce privește terenul, cel puțin aici, în Tara Bârsei. Oricând am putea intra în concurență cu oricare dintre țările din Europa, dacă am avea dotările lor și flexibilitate financiară. Spre exemplu, am obținut la porumb peste zece tone, desigur cu investiții, tehnologie, sămânță de calitate. Însă dacă nu avem ploii sau irigații, erbicide și bani să le procurăm, degeaba avem sămânță...

Ca și la animal: dacă n-avem casa, rasa, nu avem practic nimic. Am încercat să închidem puțin la mână în activitatea noastră dar ne lipsesc depozitele și multe altele. Sperăm că bancile să ne ajute, deoarece până acum ne-a fost foarte greu. Nu dobânzile sunt atât de mari, ci faptul că nu ne iau ca garanție nici ferma, nici animalele, iar problema cea mai mare este rambursarea. În Germania spre exemplu, perioada de grație este de cinci-sapte ani, în care nu li se percepe fermierilor nici măcar dobânda. La noi...

Nicoleta Dragomir